

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

Lei ex.

2 Lei ex.

Un monument istoric de cultură națională.

Școala normală confesională din Arad, școală națională istorică.

Arad, 16 Octombrie.

Inaugurarea preparandiei, — școală normală confesională din Arad, școală națională istorică. (Vienna: Regul. nat. ilirice, 1770. Ratio educationis, 1777 *).

15 Noemyrie, corent, se vor împini de rând în cartierul sârbesc al Aradului Vechiu, în casele mecenatului „de bun mântuialui Domn, Sava Arsić, fiind căpitan orașului...”, — se inaugura — după școlile române-latine din „cel mai vechiu așezământ de cultură românească. Plătise magistratul orașului cinci pentru iarbă de pușcă, — și în buțere de treacuri și osanele armonioase pe „înaintea multor fețe nobile și cino-episcopul Avacumovići își rostea — expresă însărcinare a guvernului — dis- — festiv și sloboaze spre știrea decretul orânduirii școlii „crăești”.

„înaintea multor fețe nobile și cino-episcopul Avacumovići își rostea — expresă însărcinare a guvernului — dis- — festiv și sloboaze spre știrea decretul orânduirii școlii „crăești”.

„înaintea multor fețe nobile și cino-episcopul Avacumovići își rostea — expresă însărcinare a guvernului — dis- — festiv și sloboaze spre știrea decretul orânduirii școlii „crăești”.

Institut pedagogic; școală confesională. (Vienna: Regul. nat. ilirice, 1770. Ratio educationis, 1777 *).

Art. lege ung. din 1869 decretând obli- gatoritatea școlară se intensifică înmulțirea școlilor primare. Mulțumită proficului metropolit Șaguna se sancționează Statutul confesional, prin care biserica ortodoxă-română din Ungaria își dobândește autonomia. În virtutea acestei legi biserica fu înzestrată cu venitul de a-și conduce singură afacerile bi- znetice, școlare și fundaționale, bineînțeles, în cadrul legilor statului ungar și sub su- vora inspecției a coraonci.

Art. lege ung. din 1869 decretând obli- gatoritatea școlară se intensifică înmulțirea școlilor primare. Mulțumită proficului metropolit Șaguna se sancționează Statutul confesional, prin care biserica ortodoxă-română din Ungaria își dobândește autonomia. În virtutea acestei legi biserica fu înzestrată cu venitul de a-și conduce singură afacerile bi- znetice, școlare și fundaționale, bineînțeles, în cadrul legilor statului ungar și sub su- vora inspecției a coraonci.

Școala normală cu opt clase, — tot confesională. (Cluj: Cons. Dirigent. Decret Nr. 12063 — 1919. Regulament provizor pentru școlile normale.)

Institutul pedagogic, avea patru „cursuri”, înaintea primindu-se absolvenți de patru clase secundare. Odată cu preluarea im- pectului, în sensul Regulamentului provizoriu al Cons. Dir. se deschid treptat și clasele preparandiei, în care intră absolvenții din școala primară. Sprijiniți cu burse de stat, se poate face selecționarea unui material superior din straturile cele mai sărace ale populației săsești și un suflu înviorător de viață umple zidurile vetezerei instituții. Sali de studiu încăpătoare, muzee, biblioteci, internat, o grădiniță întinsă, corp didactic complet, elevi în abundență, întruchipau într-un complex bine încheiat școlara noastră cetățea de cultură românească în învățământul Aradului cosmopolit.

În primăvara anului 1923, dl. C. Anghel- escu, ministru al instrucțiunii vizitează in- stitutul și plăcut surprins de organizația acestei școli dăruiește suma de 400.000 (patru sute mii) lei pentru unele reparațiuni. Observându-se numărul mare al elevilor și

afliunța mereu crescândă a acestora, dl. mi- nistru promite un nou ajutor, din care să se înalte încă un corp de clădire pe tere- nurile virane, ce stau la dispoziție.

Abia acum se simțea institutul nostru la începutul adevăratei sale misiuni.

1924. Criză. Desființarea inv. con- fesional. (București: Lege pentru inv. primar și normal, 24 Iulie 1924.)

Criza se declară încă în 1922, când școala noastră este scoasă de la min. cultelor, tre- cută la cel al instrucțiunii și clasată în rândul școlilor confesionale-minoritare, la învâ- țământul particular. De aici înainte guver- nul încuviințează constituirea de școli cu sumă globală insuficientă, ceea ce a dus cu sine suțimarea continuă a burselor și res- pingerea multor elevi dela școală.

Prin citala lege învățământul primar și cel normal se decretează de stat, — problemă dictată de spiritul vremii și rezolvată.

Trist e faptul, că statul român nu ne-a statificat pe loc, autoritatea bisericăscă nu dispune de mijloacele materiale pentru a ne susține ca institut particular și astfel cel mai vechiu monument istoric de cultură națională, a ajuns în al 112-lea an de exi- tență — copilul nimănui.

Unsprzece decenii de muncă cul- turală. (Viata unei școle românești: dela Vienna 1812, preste Budapesta 1869, Cluj 1919 până la București, 1924.)

De vom întreprinde o anchetă printre intelectualii băștinași ai Aradului, Timi- șoarei, Orăzii Mari și a largilor lor ținuturi ne vom putea convinge, că în majoritate covârșitoare, ei păstrează cu toții vreo le- gătură intimă familiară, prin tată, bunici sau strămoși, ori personal chiar, cu această școală. Nu exagera întru nimic istoricul Papiu Ila- rian, când afirma: „Cultura Românilor din Ungaria are de a se mulțumi preparandiei din Arad și zelosilor ei profesori”.

Jobagul mai instărit odată ce isprăvea culesul din câmp, își inhăma caii la toră și și cu merinde și hănuțe de acasă o prăsea agale la drum cu „feciorul” spre Arad, la școlile „cele mari”. Nu arareori bărbați în toată firea urcau scările preparandiei. Ajuși dascăli, ori preoți, ei au ținut să le ramăe cartea în casă, și familiile de învățători și preoți ne-au dat mai târziu pe avocatul, medicul și inginerul, — singurele posibili- tăți pentru românii ungureani, ținut departe de nehanii mul vieții de stat.

Și cine ar nega, că generațiile aceste de cărturari anonimi sau celebri, au dezvoltat și ținut trează conștiința națională, de a cărui rod ne împărțăm din plin, noi, ge- nerația fericită pe azi. Miile de elevi și atâția profesori devotați, cum numai bătrânii știau să fie, au răspândit prin graiul viu și în scris, pe lângă cultura minții și drago- stea de neam și nădejdea în zorii reinvierii, ce a fost să vie.

Ziare, reviste, literatură didactică, încercări în știință, istorie și filologie, își găsesc totdeauna colaboratori printre profesorii din Arad. Ba, prin activitatea savantului peda- gog, dr. Petru Pipoș, se înfăptuiesc pentru întâiaoară unitate învățământului pedagogic: manualele lui Pipoș s'au introdus în vechiul regat, până și în Bucovina.

În urma preparandiei și a acestor bărbați ajunge Aradul la centrul de cultură româ- nească și o vajnică citadelă a luptelor poli- tice pentru desrobire.

Perspective. Legea inv. particular. (Art. 230 al legii din 24 Iulie 1925)

Art. 230 al legii din 24 Iulie 1924 spune următoarele: „Situatiunea și funcționarea actualelor școlae normale (confesionale) se va stabili prin legea învățământului parti- cular”. Parenteza aparține textului.

În sensul acestei dispozițiuni se va depune în cameră, un proiect de lege. Protestăm dela început chiar în contra tentativei de a ne pune în discuție în augrenajul acestui proiect de lege!

Școala normală din Arad nu este minori- țară, dar nu se poate clasa nici în categoria celorlalte școlae normale conf. românești din Ardeal. Până când școlile normale din Sibiu, Caransebeș, Blaj și Lugoj au fost întemiate de confesiuni și au fost totdea- una confesionale; institutul din Arad s'a inaugurat în sarcina fondului școlar din Budapesta și a funcționat dela 1812 până la 1869 ca școală „crăească” și numai con- form spiritului vremii, mulțumită fruntașilor români depe vremuri, trece sub ocroti- rea bisericeii naționale.

Vorbind dela popor către popor, situația noastră nu este analogă nici cu a colegiilor minoritare dela Oraștie și Aiud, spre exemplu, — care după o răsfățată vicăuire de sute de ani, din lipsă de elevi, își în- chid porțile. Acelea s'au înfipt în regiunile românești cu tendințe agresive de proselitism confesional și s'au transformat pe urmă în focare de desnaționalizare silnică.

Ori, noi ce am păcătuit, oare? Cheamă tot mai imperios la ființă și ră- sării din seva pământului românesc, în nu- mele a milioane de suflete ce-și căutau prin cultură un loc de aer și lumină sub soare, — ne-am apărât totdeauna nevoile, limba și legea. Pacatele proselitismului și ale desna- ționalizării nu ne împovărează constituția și nici o dominație străină nu ne-ar fi pu- tut desființa pe motivul acestor greșeli.

Răspunderi. Conferența prof. menține integritatea institutului. („Consensul profesoral”; situația analogă de dela 1850.)

Ferindu-se de jena răspunderii în fața istoriei, biserica n'a îndrăsnit să intre în discuție cu statul pe tema statificării ace- stui institut — odinioară de stat — și pe care l-a adoptat în virtutea Statului Orga- nic la 1869, dela statul ungar. Consistorul eparhial din Arad nici nu e în drept să o facă, acesta cel mult dacă supune chestia consistorului metropolitan, care la rândul său o predă spre deliberare congresului biseri- cesc, și — până atunci școala se desfiin- țează din lipsă de mijloace bugetare. De susținut ca școala particulară din puterile proprii, nici vorbă nu poate fi. Dovadă, încercarea de desființarea a cl. I. încă în anul acesta.

Într-o situație analogă de criză se mai găsea școala noastră numai în epoca de tranziție de după revoluția din 1848—1849, când vechea organizare se prăbușise, iar cea nouă dela 1850, a absolutismului, nu se introdusese încă. Atunci, cași în tot cursul epocii de dinainte de 1869, le venia rolul profesoralilor constituți în „Consens profesoral”, sau „literar”, — cum se mai numea, — cu directorul „local” și seniorul. Acesta se bucura de oareșari drepturi au- tonome și singur purta grija institutului. Astfel profesorul Gavra — bazat pe alt caz precedent — scria inspectorului suprem al școlilor preparandiale ilirice, valahe din Budapesta, că înainte de a lua vreo hotă- rare în chestiile preparandilor și a institu- tului, aceasta să fie comunicată totdeauna spre opinie consensului profesoral. În inter- esul școlii, delegații consensului băteau și căile tronului.

Ori, în zilele noastre, — când drepturile și datoriile factorilor de școală sunt nor- mate precis prin legi speciale, — aceasta nu se mai poate. S'au păstrat însă prin tradiție drepturile conferinței profesorale de a decide în chestiile interne, între cari și admiterea, sau respingerea elevilor în școală. Deși institutul pedagogic s'a separat de cel teologic, amândouă au încă un singur director, mai bine zis, di- rectorul teologiei girează și pe cel al școa-

lei normale. S'a publicat, de două ori con- curs, dar în situația dată, când existența școlii normale este de-abinele compromisă, nimeni n'a îndrăsnit, — tot de teama răs- punderii — să primească onorifică funcție. În baza tradiției, conferința profesorală din 6 Sept. a. c. a protestat contra desfiin- țării cl. I., motivată prin lipsa de surse ma- teriale. Cu dela sine putere a publicat con- curs de admitere și cu întârziere de o lună, la 6 Oct. deschide totuși și cl. I., ferind astfel deocamdată institutul de începutul desorganizării. Internatului interesând numai partea economică a diecezei, elevii plătesc taxele reglementare, iar profesorii, întrucât nu se vor mai putea crea mijloacele mate- riale, se obligă a preda gratuit în această clasă.

Asfel s'a putut salva integritatea institu- tului în această epocă grea, de tranziție, — problema de capitală importanță, căci la rezolvirea definitivă prin anumită lege, nu va fi indiferent, dacă școala se prezintă intactă, sau în curs de descompunere.

Soluțiunea, — Școală Națională, mo- nument istoric (Drept, tradiție.)

S'ar putea face uz de statificare pe loc; localul, elevii profesorii cu drepturile câștigate față de confesiune.

Motivare: Actuala școală normală a fost instituție de stat dela înființarea ei și până la 1869, când conform spiritului vremii trece sub jurisdicțiunea consistorului eparhial din Arad. Dacă același spirit al vremii pretinde azi statificarea învățământului primar și nor- mal, statul român în calitate de succesor al statului ungar, este în dreptul său de a dis- pune de această școală.

Totuși, corpul profesoral constituit pe baza tradiției în comitet de inițiativă, pro- pune soluția de Școală Națională Istorică.

Motivare: Școala normală din Arad, liceele din Blaj și Brașov în baza vechimei și a importanței lor culturale din trecut, din punctul de ve- dere al tradiției, nu pot fi tratate la fel cu celelalte școlae înființate mai târziu. Ideea măntuitoare de naționalitate, dacă și nu porcede exclusiv din aceste școlae, — gasindu-o sporadic și foarte vag esprimată și la cronicarii — rămâne de netăgăduit, că de aici s'a răspândit mai cu succes în toate ținuturile românești; astfel se comite o faptă de gravă impietate, un paricid, — când s'ar îngădui să fie jertfite de același stat, pentru care s'au sărguit fără preget în munca lor seculară.

Școala normală din Arad, care a trecut totdeauna peste caracterul de profesional, alături de liceele din Blaj și Brașov, decre- tate de monumente istorice, vor perpetua pentru posteritate amintirea atâtor profesori, ce au binemeritat demult eternizarea în bronz, și vor stimula în tinerime cultul mar- tirilor culturii românești, — monumente grandioase, ce nu ne costă nimic, căci și așa aceste școlae desființate, vor trebui să fie înlocuite cu altele. Mai bine decât bronzul trufăș și marmura fragezie a clasicelor vremi, vor povesti aceste instituții seculare despre prinusul de jertfă al nemuritorilor nostri cu coidețul și cu arma, când o cerea nevoia.

Statul național român nu se poate preta să șterge tradiții atât de puternice, azi, când neamurile trăiesc mai mult decât ori- când prin simboluri și tradiție, pe cari dacă nu le-am avea, ar trebui să ni le cream.

Vai de acel popor, ce nu-și prețuiește eroii săi vii și se teme de dănsii — spune undeva Carlyle!

Datoriile statelor europene către Anglia

La 31 Martie a. c. totalul sumelor de bani împrumutați de Marea Britanie guver- nelor aliate cum și diferitelor state fie aliate fie foste dușmane pentru reconstrucția lor era de mai bine da două miliarde de lire sterline, exact: două miliarde 31 de mi- lionne 300 de mii opt sute optzeci și șase. La acest total trebuie să se adauge o sumă de circa 44 de milioane de lire sterline do- bănzi neplătite de diverse state în timpul dela 31 Martie 1923 până la 31 Martie 1924. România figurează cu o sumă de circa 27 milioane de lire sterline. Franța cu circa 623 milioane și jum. Rusia cu circa 722 de milioane jum., iar Italia cu circa 553 de milioane. Austria a fost ajutată pentru a se reface cu circa 11 milioane de lire.

NOTE Aradul de azi

Arad, 16 Oct.

Oare din atât norod, nu se poate desprinde odată un glas poruncitor să strige: „Deșteptati- vă!” și strigătul lui să ne dea viziunea unor zori?

Ne plac titlurile de strănepoți a cutărui și cu- țărui popor, dar sângele care ne curge azi prin vine, nu ne întărește această titulatură direct opusă celeia ce suntem fiecare. Cei vechi au știut să desfișoare steaguri și să răscolească chiar brazdele pământului contra celor care încercau sugrumarea lor națională.

Tu, Aradule de azi, ești mai mulțumit cu far- durile unei cocote efitine, decât cu vechiul straiu al unei tradiții, ideal al atâtor generații?

Nu mai sub amenințarea stăpânilorilor ai știut să-ți afirmi aspirația la românească? Așa s'ar părea, că dela Unire încoace, lănce- zestii în plăcări ușoare, cu lenevia celor care mo- gnetesc fără muncă. Atâtea încercări au răsănit dela războiu, la toate însă ai rămas nepăsător.

Vechilor luptători — stegari înfrânți înainte de a-și vedea înfășurate steagurile, mulțumite de izbândă — le mai supravețește unul.

Asemeni strămoșilor noștri, care aprindeau focuri pe dealuri, prevestind furtuna, a scos — nu de mult — din colbul lui un steag românesc, într-un oraș românesc. Îl desfișoară, cu greutatea celor pușini, fața de cei mulți și cutele lui tremur sub vântul nepăsării. Și când acești pioneri ai culturii românești își vor domoli avânturile, vei simți Aradule, în jurul tău golul și zadarnice își vor fi văicările. Până mai eri erai glasul tragediei nației române de dincoace de Carpați și glasul tău se auzea în tot cuprinsul României de azi.

Dela Unire încoace, ești moștenitorul risipitor copilul care adormi în cabarete și te deștepti în jăzbanduri. Trăești, ca să omori în tine, sufletele celor cari te vreau românesc și numai românesc, ești azi tragedia românismului la o frontieră, unde trebuie să bată mai mult ca nicăieri sufletul tău.

Privește-ți opera dela Unire încoace: câteva steaguri culturale desfișurate, azi una cu pământul, — unul singur mai dăinuiește, căci au rămas câțiva străjeri în pustaiul cultural pe care l'ai asternut. În schimb cabarete și întreceri în lux între cafenele. Îți împrăștii moștenirea cu ușu- rința celui care n'a muncit-o și numai atunci când nu o vei mai avea, vei re-țeta pocăința fiu- lui risipitor. De-ar veni ziua aceia, înainte de a-ți căpușa parintele, pentru a avea cel puțin în fața cui te pocăi. N.

Binefăcătorii...

Sub acest titlu dl. N. Iorga scrie următoarele rânduri frumoase și sugestive:

Pe vârful muntelui, cu admirabile prăvă- lișuri și ascuțituri de stâncă i sură, numai iarba mărunțată prinsă de buza oilor, acopere pământul gata să se desfiunde și să luncce. Doar ici colo mai răsăria un brad crescut în larg, fără vecini, și la picioarele lui tufărișuri sălbatice se târaia fără-putința de a se ridica pentru ca să înlocuiască frum- osul, bătrânul codru dispărut.

Îți era mila de această priveliște, când te gândea că bogățiile de brădet fu-ese aici, în locul unde hotarul nostru ceel vechiu se împreuna cu zidul de ace negre al Ardea- lului făcând fâșia de trunchiuri și de frunziș aspru prin care puteau trece numai pașii celui mai deprins.

— Unul din tovarășii mei îmi explică motivul despăduririi.

Aici era odată moșia cutărui (un însem- nat om politic, mort astăzi și pe care inter- locutorul meu îl cunoscuse foarte bine). A văndut pădurea spre tăiere, firește după normele care ni-ar înfățișa astăzi un alt brădet tânăr și zdrăvăn. Dar omul, grăbit să câștige, a tăiat „ras”. A fost apoi un proces — și l-a câștigat arendașul.

— Cine? ... Și am auzit atunci numele cuiva care s'a făcut vestit prin binefaceri recente. M'am mângăiat atunci că nu pot fi și eu printre binefăcătorii țării mele.

Nouii școli în Ardeal

Citim în „Viitorul”: Reprezentanții comunelor din județul Sibiu, au ținut numeroase ședințe, hotărând clădirea de noui școli primare de Stat, prin obolul benevol al sătenilor și comu- nelor.

Aceste hotărâri au fost luate atât de comu- nele românești cât și de cele săsești, dându-se încă odată dovada de bunăvoință față de Statul român.

Campania de construcțiuni școlare, se va continua în tot Ardealul unde credem că va avea același succes ca și în vechiul Regat.

A sosit toamna, toata lumea se ingrijeasca de haine de toamna, precum si de paltoane de iarna. Multi banieconomizenzadaca luata aceste le procurati la firma

Ladislau Goldstein Arad, Str. Bratianu (Weitzer) unde se poate mai ieftin cumpara. (116)

Mica publicitate

DOUA PERSOANE, eventual o pereche tanara poate obtine locuinta si toata intretinerea cu pret convenabil. Doritorii a-se adresa in Str. C. Negri Dl. Bosinceanu (in curte).

DIFERITE MOBILE si o masina de cusut vand cu pret convenabil. Doritorii a-se adresa in Str. C. Negri 8 D-lui Bosinceanu.

MINISTERUL JUSTITIEI Comisiunea de naturalizari.

Conform art. 22 din legea privitoare la dobandirea si pierderea nationalitatii romane, se publica urmatoarea cerere de naturalizare, spre stiinta acelor cari ar voi sa faca vreo intampinare, potrivit dispozitiunilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Iuliu Pogány, fost supus maghiar, domiciliat în Arad, Str. Bucur Nr. 13, am onoare a cere în conformitate cu art. 7 și 8 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, naturalizarea mea de cetățean al statului român, — cu scutire de stagiu.

Alăturat anexez actele cerute de art. 8, din regulamentul privitor la dobândirea naționalității române, iar în ce privește scutirea de stagiu predau următoarele:

Locuiesc în țară de mai bine de 3 ani de zile, aici am fost recrutat încă din anul 1922 și repartizat contingentului 1909 în calitate de farmacist după cum dovedesc cu certificatul Cercului de Recrutare Arad, anexat în copie legalizată.

Din certificatele anexate sub H. I., atât serviciul sanitar al orașului Arad, cât și primăria respectivă, certifică, că subsemnatul ca proprietar de laborator farmaceutic-chimic și farmacist practicant, îndeplinește o profesiune utilă intereselor generale ale colectivității restrânde din Arad, și jur, și că această activitate este de natură a duce la scutirea de stagiu prevăzută la art. 8 din lege.

În continuare rog să binevoiți a lua în considerare, și faptul că sunt căsătorit cu o româncă, și că din această căsătorie și extrasele de naștere ale copiilor, anexate la litera K. M. N. Cu deosebită stimă: (ss) IULIU POGANY. (121)

Răspândiți Tribuna Nouă!

Publicațiune.

1. Se aduce la cunoștință văduvelor arătate mai jos, să se prezinte în ziua de Vineri 17 și 24 Octombrie 1924 la sediul acestei Societăți Arad, Strada Bașii No. 26 pentru a prelua ajutorul arătat în dreptul fiecăruia ce li s-a acordat.

- 1. Rozalia locot. Stancovici din Arad, ajutor pentru boală 500 Lei.
2. Floriți Ponta din Șimandul de sus inlesnire de trai 200 Lei.
3. Rozalia Szasz din Iratoșul-mare, ajutor pt. inlesnire de trai 500 Lei.
4. Agnița locot. Forgaci din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 500 Lei.
5. Ecaterina Jenei din Arad, ajutor pentru inl. de trai 100 Lei.
6. Sofia Takacs din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
7. Maria Martin din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
8. Kohlmann Maria din Arad, ajutor ptr. inl. de trai 200 Lei.
9. Văd. lui maior Rudolf Winkler, ajutor pt. inlesnire de trai 500 Lei.
10. Maria maior Vitauseck, ajutor pentru inlesnire de trai 500 Lei.
11. Schweier Eteleka din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
12. Iosefina Perchi din Moneasa, ajutor pt. inlesnire de trai 250 Lei.
13. Toth Ana din Iratoșul-mic, ajutor pt. reparațiuni 500 Lei.
14. Mayer Terezia din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 250 Lei.
15. Rozalia locot. Stankovici din Arad, ajutor pentru boală 500 Lei.
16. Andreica Ana din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
17. Rozalia locot. Stancovici din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 500 Lei.
18. Mureșan Elisaveta din Arad, ajutor ptr. inlesnire de trai 150 Lei.
19. Molnar Maria din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 150 Lei.
20. Bonți Catalina din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 100 Lei.
21. Endre Maria din Arad, ajutor pentru inlesnire de trai 250 Lei.
22. Hortenzia maior Moisescu din Arad, ajutor pt. inlesnire trai 1000 Lei.

Eugen Madarasz Str. Greceanu (Perényi) 5, cu onoare aduce la cunoștința un. public că în atelierul său de croitorie pentru bărbați se pregătește cele mai elegante haine pentru bărbați și băieți, precum și paltoane de piele în prețurile cele mai moderate. (117)

- 23. Takacs Elisaveta din Arad, a'utor pt. inlesnire de trai 100 Lei.
24. Ottlăcan Maria din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 250 Lei.
25. Iosefina sublocot. Ionap din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 400 Lei.
26. Maria sublocot. Szigethi din Arad, ajutor pt. inlesnire de trai 500 Lei.
27. Popa Susana din Talpoș, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
28. Vidican Ana din Talpoș, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
29. Magdalena subl. Polgár din Arad, ajutor pt. îmbrăcăminte fiului său 500 Lei.
30. Pasc Maria din Brusturi ajutor pt. inlesnire de trai 500 Lei.
31. Barna Rozalia din Pecica-maghiară ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
32. Cristof Maria din Pecica-maghiară, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
33. Molnar Clara din Pecica-maghiară, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
34. Molnar Iuliana din Peregul-mic, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
35. Olah Iosana din Peregul-mic, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
36. Covaci Ana din Șeitin, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
37. Brezuk Terezia din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
38. Hlovoszka Ana din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
39. Molnar Rozalia din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
40. Mazik Maria din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
41. Mazuch Susana din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
42. Kukuška Elisaveta din Nădlac, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
43. Keska Ana din Nădlac, ajutor pentru inlesnire de trai 200 Lei.
44. Barta Veronica din Tornea, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
45. Csányi Elisaveta din Tornea, ajutor pt. inlesnire de trai 200 Lei.
46. Laczki Clara din Tornea, ajutor pt. inlesnire da trai 200 Lei.
47. Bodrogei Eugenia din Tornea, ajutor pt. inlesnire de trai 300 Lei.
48. Selejan Natalia din Tornea, ajutor pt. inlesnire de trai 300 Lei.
49. Gera Catalina din Tornea, ajutor pt. inlesnire de trai 300 Lei.
50. Zilincă Filip din Sebiș, ajutor pentru inlesnire de trai 400 Lei.
51. Elena Leucuta din Sebiș, ajutor pt. inlesnire de trai 400 Lei.
52. Marca Sida din Doncein, ajutor pt. inlesnire de trai 400 Lei.
53. Gizela Girboana din Gorbani, ajutor pentru imb. fiului său 500 Lei.
54. Piros Maria din Arad, ajutor pentru inl. de trai 400 Lei.
55. Faur Catița din Arad, ajutor p. inlesn. de trai 150 Lei.
56. Covaci Lena din Comlăuș, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
57. Koresz Elisaveta din Comlăuș, ajutor pt. inl. de trai 200 Lei.
58. Negru Ileana din Comlăuș, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
59. Andreș Barbură din Chereluș, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
60. Nachbahr Apolonia din Șiria, ajutor pt. inl. de trai 200 Lei.
61. Cati Terezia din Gașă, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
62. Bej Catița din Pâncota, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
63. Engelhardt Terezia din Pâncota, ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
64. Stepan Anița din Pâncota ajutor pt. inl. de trai 300 Lei.
65. Catița Barna din Arad, ajutor pt. inl. de trai 200 Lei.
66. Maria Covaci din Arad, ajutor p. inl. de trai 100 Lei.
61. Gizela Pejo din Arad, ajutor pt. inl. de trai 200 Lei, (Va urma.)

Nr. G. 5530-1923.

Publicațiune de licitație.

Pe baza decizului judecătorei de ocol Arad No. de mai sus, mobilie și alte obiecte cuprinse în favorul lui Morar Ladislau pentru suma de Lei 268.60 capital, interese de 5% dela 11 Iunie 1923 spese stabilite până în prezent în suma de Lei 1651 se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Darányi Nr. 9, în ziua de 17 Octombrie 1924 la orele 4 d. m.

Arad, la 23 Septembrie 1924. 118 Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Publicațiune de licitație.

In comuna Taut jud. Arad, în ziua de 23 Oct. a. c., la ora 10 înainte de prânz la moara lui Krekt la fața locului se va vinde prin calea legii la licitație o locomotivă cu abur și o mașină celuia care a plăti-o mai bine, prețul de esimație e de Lei 20.000. 119 Dr. GHEORGE HENȚIU, avocat Ineu.

Primele ședințe ale Parlamentului Camera

Ședința dela 15 Octombrie 1924

Ședința se deschide la orele 3 și 15 minute d. a. Prezidează d. N. Bălănescu.

Pe banca ministerială dñii: I. I. Brătianu, general Văitoianu, dr. C. Angelescu, N. D. Chirculescu, V. Brătianu, R. Franasovici, I. Inculeț, Gh. Tătărescu, Gh. Mărzescu, I. G. Duca, I. Nistor, general Mosoiu. Se procedează la alegerea președintelui Camerei. Votează și d. Ionel Brătianu, prima oară în această legislatură.

D. M. Orleanu, întrunind 189 voturi, este proclamat președinte al Adunării deputaților.

Majoritatea îl ovăionează. D. M. G. Orleanu: Domnilor, mulțumesc pentru călduroasa manifestare pe care mi-o faceți cu ocaziunea celei de a patra alegeri ale mele ca președinte al acestei adunări.

Putem fi mulțumiți de munca făcută de la începutul acestei legislaturi. S'a votat o serie de legi menite nu numai să unifice și să îmbunătățească administrațiunea țării, dar și să puie în valoare bogățiile solului.

S'a făcut tot ceiace se putea face pentru minorități. Vom continua pe această cale care este cea sănătoasă și corespunde pornirilor noastre sufletești.

Și când totuși acești săteni cu pământul ce le-am dat ca și cu avantajele ce celelalte legi le-au făcut, vor trăi ei și ai lor în belșug, își vor zice: oamenii aceștia ce ne-au dat fără măsură mijloace de trai, deși nu suntem de un neam cu ei, au sufletul mare și merită să fie conducători de neamuri (ovațiuni prelungite).

Situațiunea noastră economică e te încă grea, căci nu e lesne să restabilești un echilibru economic, creat de timp îndelungat, grație unei prosperități fără seamăn, când acest echilibru a fost rupt de un cataclism, cum a fost războiul trecut care a sleit toate economiile adunate cu atâta trudă, a suprimat atâtea vieți cari lipsesc azi, nu numai industriei, dar și consumațiunei; a sfărâmat atâtea așezări seculare; a sdruncinat atâtea credinți și risipit atâtea iluziuni (aplauze).

Noi am făcut totul ce se putea face ca să eșim din această situație. Am întocmit bugete echilibrate am așezat un sistem de dări cari să atingă toate isvoarele de producțiune, am consolidat datoriile din afară și am plătit pe cât ne-a fost cu putință, pe acele dînduotru.

Să continuăm deci munca rodnică de până acum, și să terminăm cu legile menite să desăvârșească organizațiunea țării. Ședința se ridică la orele 3 și 45.

Senatul Ședința dela 15 Oct. 1924

La orele 3 și jum. d. a. d. M. Ferchide, în calitate de președinte de vârstă, deschide ședința.

Pe banca ministerială dñii: Al. Constantinescu, general Mărdărescu, Tancred Constantinescu, N. N. Săveanu și G. Cipăianu, Alegerea biroului

Se procedează, dintru început, la alegerea președintelui Adunării. În cursul votării apare în incintă d. I. Brătianu, urmat de dñii miniștri I. G. Duca, G. G. Mărzescu, Inculeț.

La orele 4 d. Gr. Vasiliu proclamă rezultatul votului. A fost reales d. N. Ferchide, cu 104 voturi. Restul de 3 voturi a revenit dlui N. G. Popovici.

Cuvântarea președintelui

D. M. FERCHIDE, luând cuvântul, spune că cu perseverență vom ajunge să învingem toate greutățile, situațiunea este plină de dificultăți, particularii suferă. Trebuie și ei să se convingă că consecințele catastrofei care a bătuit lumea nu pot fi șterse dintr'o zi în alta. Acci, care făgăduiesc lumii că prin proceduri de ei cunoscut, care de altfel nu le desvâlțuesc, ar fi în stare să facă ca scumpetea vieții să dispară, ca leul să ajungă la valoarea lui, ca creditul pentru particulari și industria să fie cu îmbelșugare, aceia spun cuvinte deșarte.

De ar avea ei o metodă, care ar fi în stare să producă aceste rezultate, ar fi datorii să le arate publicului. Dacă nu o fac înseamnă că n'au absolut nimic în minte în privința acesteia.

Noi avem să urmărim calca pe care am procedat anul trecut să continuăm cu munca, care tinde a completa consolidarea țării, unificarea legislațiunii și administrațiunii tuturor părților țării și consolidându-se: situațiunea creditului statului și particularii se vor simți ușurați.

Sunt încredințat că și în viitor ca și în trecut într'un gând cu guvernul vom munci, vom lucra înainte și vom ajunge la un bun sfârșit.

Ședința publică se ridică.

Constătuirea majorităților

După terminarea ședințelor ambelor corpuri legitimoare, deputații și senatorii au fost reușiți la o constătuire, în sala de ședințe a Senatului.

Declarațiile d-lui I. I. C. Brătianu

D. Ion I. C. Brătianu a luat cel dintăiu cuvântul, făcând următoarele declarațiuni:

„V'am rugat să vă adunați pentru a lua contact, după o absență atât de îndelungată, în cursul căreia s'au întâmplat atâtea fapte.

„Mesajul a indicat clar opera noastră viitoare, astfel că nu voiu stăruii asupra acestui punct.”

Continuând, d. Brătianu spune că luptele n'au conținut, însă fructul guvernării libere.

FOILETON GRĂDINARUL

De AL. T. STAMATIAD.

Era odată un grădinar. Și grădinarul era tânăr cum nici un grădinar n'a fost vre-odată mai tânăr și grădinarul era frumos cum nici un grădinar n'a fost vre-odată mai frumos.

Și grădina era frumoasă cum nimeni n'ar fi visat-o mai frumoasă.

Și grădinarul își îngrijia grădina cu atâtea dragoste cum nici un grădinar nu și-a îngrijit grădina cu mai multă dragoste.

Și fiecare floare el o semănase și fiecare floare crescuse sub mângăerile lui. Și toate florile îl cunoșteau pe grădinar și grădinarul le cunoștea pe toate.

Și fiecare arbor el îl sădise și fiecare arbor crescuse sub mângăerile privirilor lui. Și toți arborii îl cunoșteau pe grădinar și grădinarul îi cunoștea pe toți.

Și seri de-a-rândul luceafărul, răsărind, îl găsia vizător pe aceeaș bancă și dimineți de-a-rândul luceafărul, apunând, îl lăsa vizător pe aceeaș bancă.

Și toate fericirile și toate nefericirile acestei lumi el nu le cunoștea și grădinarul era fericit cum niciodată, în lumea asta, un grădinar n'a fost mai fericit.

Și dela un timp fericirea, fiind aceeaș, era nefericire.

Și într'o zi grădinarul s'a rugat lui Dumnezeu: „dă, Doamne, să bată vântul și mai tare, să plouă și mai tare, ca florile să înflorească într'o clipă, să înflorească și mai frumoase.”

Dă, Doamne, să bată vântul și mai tare, să plouă și mai tare, ca arborii să rodească și să crească și mai puternici.”

Și Dumnezeu l-a ascultat și florile au înflorit într'o clipă, au înflorit atât de frumoase în cât păreau de aur și de argint.

rale a ajuns la maturitate, și greșită îl poate primejdi. D-sa manifestă deplină încrederea morală a majorității, care gurață printr'un întreg trecut Vorbind despre atitudinea opoziție, d. Brătianu își exprimă rea că amenințările opoziției secundare, cari nu trebuie ținute — Azi situația țării e mai ușoară — a spus d-sa — căci s'a îndepărtat din opera guvernării liberale. Este drept, am câștigat mult rinta politică de 3 ani. Dar chiar în ochii celor mențați apare progresul real al

Guvernul și relațiile țările străine

Ni s'a spus că guvernul românis promisi relațiile cu toate statele, ștrul de finanțe nu poate să înceturi normale cu celelalte state.

Ni s'a spus deasemeni că pe țările murile am compromis interesele. Dar atât vizita mea în străinătate a colegilor mei, arată că ele sunt răbil mai bune decât cum le-am spus. Și aceasta pentru că în străinătate cunoscut principiul că la fetele relațiunilor și afacerilor trebuie să se dădere.

Or, această încredere se manifestă relațiunile și s'a manifestat mai în primăria făcută dlui ministru de în străinătate.

Raporturile cu Rusia

În relațiunile internaționale au vorbi tot așa despre cele cu Rusia pe Nistru, căci nu am reușit să se convingă că România nu este ademenitoare și ușoară, și că ea este teritoriul și pe destinele ei și nu ne amestecăm în treburile lor, admite ca ei să ne turbure și să se desvolte voința acelor cari prin propria lor voință.

Apoi, supărarea lor mai este piederat propaganda avarhlistă. Niști au constatat în noi o stăncă de care se opresc valurile și nisip, dreapta și din stânga.

Grație nouă și celorlalte țări, amenințate, au putut de asemenea ale valul anarhicii.

Și până nu se va face proba această acțiune este condamnată la Până atunci nu putem avea relații cum am dori din toată inima.

Desigur că înțelepciunea poporului cut ca aceste încercări să rămână efect.

Când și cei mai pătimiși se vinge, atunci vom trăi bine și peste Nistru.

Avem însă regretul că s'au putut, printre noi politicieni cari prin mod propagandă au făcut să curgă sânge, jand-armilor și ai celor cari granița spre Nistru.

Vom căuta să aducem la simțul pe cei cari vor lucra astfel.

Criza

Mai departe, dl Brătianu a spus: Știm nevoile mari în cari se zădăsim și lipsurile cari le suferim.

Și Dumnezeu l-a ascultat și arborii, dit, au rodit poame de aur și de și au crescut atât de puternici încât pănuza cerului.

Și întreaga grădină plângea de duricire și toate pasările, cele moase pasări, cu pene de aur și de răpite de-atâtea fericire, au cântat de frumos că părea cântecul lor de aur argint.

Și grădinarul era fericit cum niciodată, în lumea asta, un grădinar n'a fost mai fericit.

Și dela un timp fericirea, fiind aceeaș, era nefericire.

Și într'o zi grădinarul s'a rugat lui Dumnezeu: „dă, Doamne, să bată vântul și mai tare, să plouă și mai tare, ca florile să înflorească într'o clipă, să înflorească și mai frumoase.”

Dă, Doamne, să plouă și mai tare, ca arborii să rodească și să crească și mai puternici.”

Și Dumnezeu l-a ascultat și întreaga grădină râdea de fericire. Și toate pasările, chemate de fericire, au cântat așa de frumos cum niciodată, în nici o grădină, n'au cântat pasările așa de frumos.

Și grădinarul era fericit cum niciodată, în lumea asta, un grădinar n'a fost mai fericit.

Și dela un timp fericirea, fiind aceeaș, era nefericire.

Și într'o zi grădinarul s'a rugat lui Dumnezeu: „dă, Doamne, să bată vântul și mai tare, să plouă și mai tare, ca florile să înflorească într'o clipă, să înflorească și mai frumoase.”

Dă, Doamne, să bată vântul și mai tare, să plouă și mai tare, ca arborii să rodească și să crească și mai puternici.”

Și Dumnezeu l-a ascultat și florile au înflorit într'o clipă, au înflorit atât de frumoase în cât păreau de aur și de argint.

Și grădinarul a îmbătrânit într'o clipă și cum ar fi trăit zece mii de ani, cum ar fi trăit o veșnicie.

Și grădinarul nu și-a pierdut nădejdea într'o zi începu să-și înalțe grădina aceeaș dragoste cu care îngrijise dintăiu.

Și fiecare floare pe care o semănase fiecare floare care înfloria și fiecare

Comuniștii arestați la Siguranța Iocală au declarat greva foamei

Arad, 16 Octomvrie

Cei sease comuniști, care au fost arestați în urma manifestelor revoluționare găsite la domiciliul ucenicilor, fapt care a fost relevat la timp de ziarul nostru, au declarat greva foamei. Motivul ar fi — zic ei — că dormitorul este friguros și nehygienic.

Nu vom lungi povestea acestei înscenări — caracteristice celor pe care nu-i leagă pământul prea ospitalier al țării noastre — ci vom aminti cititorilor, că sub același acoperământ și încă cu mult mai rău, se odihnesc și soldații de gardă, care nu s'au plâns nimănui, de nehygiene dormitoriului.

Autorul moral al declarației grevei foamei, este unul dintre cei arestați, veche cunoștință a mai multor temnițe din țară, unde a intrat în urma dovedirii imprăștiilor aceleiași idei criminale. Soldatul român nu se plânge nimănui că este chemat din casarmă să doarmă la usa celor cari încearcă să-i dărâme timpul în slujba căruia se află, și ei uzurpătorii de neamuri s'au plâns avocaților cerându-le sprijinul. Și s'au găsit avocați, cari urmați de medici expertizi, s'au dus să le asculte plângerile și să intervină a le pune la dispoziție pături cu saltele de puf, în care — cel puțin în timpul somnului — să-și îngroape gândurile criminale. Că au declarat greva foamei, nu miră pe nimeni, e o veche metodă.

Cronica clujană

— Dela corespondentul nostru. —

Cluj, 15 Oct.

— Am vorbit în no. trecut de procesul văd. Szabo Vincze, care a fost acuzat de otrăvire. Eri Curtea de Apel a achitat pe susnumita văduvă din cauza lipsei de dovezii. Acuzata când a auzit verdictul de achitare a plâns de bucurie.

— Marti 14 Oct. se va reprezenta pe scena teatrului Național a treia premieră, tragedia lui Sofocle „Oedip Rege“ în rolul principal cu dl Zaharie Bărsan.

— „Biserica ortodoxă din Cluj a mai câștigat în toamna asta un nou cor. Tot meritul se datorește dlui prof. de religie Patriciu Cărea. Numărul este de 150 membri compusi din elevi și eleve ale școlilor normale.

— „Direcțiunea Grădinei Botanice din Cluj a lăsat laudabila inițiativă de a organiza o expoziție de fructe deschisă între 12—26 Oct. 1924 în Florăria No. 4 a grădini botanice Str. Pasteur 9 sau Regala 26. Intrarea 2 lei.

— Bela Bartok celebrul compozist și virtuos de pian a dat un Concert în ziua de 15 Octomvrie în sala Prefecturii. Publicul iubitor de muzică i-a făcut o frumoasă primire.

— Leonard la Cluj. Orașul nostru are ca oaspe pentru câteva zile pe marele artist bucureștean Leonard supranumit și regele operetei. A fost invitat de dl Ioanovici directorul teatrului maghiar. Va juca rolurile principale în „Voivodul Tiganilor“, „Dragoste de Tigan“, „Mazurca albastră“ și „Contele de Luxemburg“.

N. C. C.

Piața cerealelor

In străinătate situația calmă. In țară porumbul în scădere, grâu și orzul susținut.

Cerealele au cotat la:
BRAILA: orz 70500 lei, ovăz 50500 lei, fasole 105000 lei grâu 75-78000 lei porumb 59200 lei vagonul.

GALAȚI: orz 70500 lei, ovăz 50800 lei, fasole 105000 lei, grâu 75-78000 lei, porumb 59000 lei vagonul.

TULCEA: orz 70500 lei, vagonul.

ISMAL: orz 70000 lei, porumb 50000 lei, grâu 78-80000 lei vagonul.

CALARĂȘI: orz 71000 lei, ovăz 51500 lei, fasole — lei, porumb 59200 lei, grâu — lei vagonul.

GIURGIU: orz — lei, porumb 57500 lei, fasole 102000 lei, vagonul.

OLTENIȚA: orz — lei, porumb 57000 lei, fasole 102000 lei vagonul.

IN BASARABIA: orz 70000 lei, porumb 59000 lei vag.

Piața petrolului

Piața se menține la același nivel. Cererile la intern continuă. Pentru export aciaș lipsă de tranzacțiuni.

Prețurile au fost:

LA INTERN:

Țiteiul 19500 lei vagonul cel de Bușteni și Băicoiu ușor.

Benzina ușoară este cerută la 7-85 lei kgr. și oferită la 7-95 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Benzina grea este cerută la 4-90 lei kgr. și oferită la 5 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Petrolul lampant în urcare este cerut la 3-45 lei kgr. și oferit la 3-55 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Motorina este cerută la 2-70 lei kgr. și oferită la 2-86 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

LA EXPORT:

Benzina ușoară o avem la 7-15 lei kgr. loco fabrică și 9-15 lei kgr. fob. Constanța.

Benzina grea este la 4-80 lei kgr. loco fabrică și 6-70 lei kgr. fob. Constanța.

Petrolul lampant îl găsim la 3-60 lei kgr. fob. Rymadan.

Motorina este la 2-65 lei kgr. loco fabrică și 3-50 lei kgr. fob. Constanța.

Știri externe economice

Budapesta. — După îndemnul ministrului de finanțe băncile și institutele bancare au creat o organizare care să sprijine activitatea Bursei opunându-se cursurilor ruinătoare. Ministerul de finanțe, Korany a declarat că nu dorește o urcare artificială, dar nici nu se poate tolera o distrugere întru

nimic motivată a averilor acționarilor. In acest scop organizația are deocamdată la dispoziția ei suma de 100 miliarde.

Riga. — Un grup de 38 de orașe din Finlanda au contractat la New-York un împrumut de 7 milioane de dolari cu o dobândă de 6 jum. la sută rambursabil în 30 de ani.

Belgrad. — Consiliul de miniștri prepară o lege care fixează 9 ore de lucru pe zi. Alcatuirea legii în amănunte va fi lăsată în seama corporațiilor.

Viena. — Cercurile bine informate din Viena cred a ști că dela 1 Ianuarie 1925 vor fi socotite în shilingi.

Budapesta. — Prețul de vânzare al sfeclelor a fost scăzut la 31.000 cor, pentru quintal metric. Recolta de sfecle e evaluată la 12 milioane quintale metrice. In legatură cu aceasta fabricile au efitnit prețul zahărului cu 1000 cor. la kgr. Aceasta efitnire va aduce cu sine altă scădere a prețului sfeclelor.

Devizele și valuta.

R a d o r, 16 Octomvrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin: 123.75 — 123.75

Amsterdam: 204.45 — 204.30

New-York: 521.50 — 521.—

Londra: 2340.— — 2339.—

Paris: 2697.50 — 2695.—

Milano: 2262.50 — 2270.—

Praga: 1547.50 — 1547.50

Budapesta: 68.— — 67.50

Belgrad: 737.50 — 735.—

București: 280.— — 275.—

Varșovia: 100.25 — 100.—

Viena: 7350.— — 7350.—

București închiderea: Paris 9,67, Londra 824, Berlin—, Newyork 183.—, Milano 800, Zurich 35,25, Viena 26.—, Praga 548, Budapesta —

Valute: Napoleon 725, Marca de aur 44, Ieva 130, lira turcească 103, foot englez 825, franc francez 10,20, franc elvețian 35,50 lira 820 drachma 330, dinar 255, dolar 183 —, coroana austriacă 27.—, coroana maghiară 25 —, socol 550, Marca polonă 34.—

—00—

Alegerile în Anglia

Liberalii au început ofensiva. — Se vorbește de o coaliție între liberali și conservatori

LONDRA, 15. — Campania electorală a liberalilor, a început azi după prânz la Londra, prin întrunirea dela Queen's hall.

Asquith, Lloyd George și John Simon sunt principalii oratori.

Asquith relevă asistența dată de liberali, guvernului laburist. Dânsul spune că liberalii sunt responsabili, de venirea la cârmă a guvernului laburist. A fost bine înțeles însă în totdeauna că liberalii nu vor putea să devină niciodată fracțiunea alui partid. Ca primă condiție a procedurii lor folositor — dânsii nădăjduiau că nimic nu va putea compromite pentru moment — într-o direcțiune oarecare libertatea și independența lor necondiționată. Asquith arată cum liberalii au sprijinit guvernul laburist în politica sa externă și internă. Pe câmpul politicii externe — declară dânsul — nici un guvern nu a primit vreodată un sprijin mai generos dela adversarii săi politici, ca actualul guvern.

In ce privește recentele desfășurări la Geneva, partidul liberal a fost întotdeauna în frunte, apărând drepturile Ligei Națiunilor.

Privitor la măsurile interne liberali au desfășurat multă energie spre a scăpa guvernul de abisul în care trebuia să se cufunde, ajutându-l spre a înlătura toate greutățile. In schimb partidul liberal nu a fost răsplătit decât cu ingratitude.

Asquith denunță cu vehemență tratatul rus. Încheiând Asquith spune cum că ar fi aflat că planurile cuprinse în manifestul laburist, ar fi un pas înainte pe calca federației socialiste. După punctul de vedere liberal. înființarea unei atari federații ar fi lovitura mortală pentru libertatea personală, și

intronarea în locul ei a celei mai rele forme de alianță a claselor.

Lloyd George critică guvernul laburist și declară că aceste aiegeri au fost precipitate de guvern, de către proprii săi extremiști. In ce îl privește pe dânsul laburistii nu se vor mai bucura de sprijinul său.

Propaganda dlui Macdonald

După un turneu de 4 zile cu automobilul, Macdonald s'a reîntors din Glasgow venind la Aberavon cercul său electoral în South-Wales. S'a oprit în diferite locuri adresându-se întruintririlor.

Primul ministru se referă în diferite rânduri la aranjamentele făcute între cele două partide adverse. Dânsul declară că liberalii și conservatorii s'au unit împotriva laburistilor, exprimă însă încrederea, că cu cât vor fi mai uniți cu atât mai mare va fi izbânda laburistilor.

Lipsa de lucru

Lipsa de lucru a fost deseori menționată de oratori la întrunirile electorale. Ultima dare de seamă publicată de Ministerul Muncii arată că lipsa de lucru continuă să sporească; numărul persoanelor înregistrate, ca fiind cu totul neocupate la 6 Octomvrie este de 1.215.600.

O coaliție împotriva laburistilor

LONDRA. — Se vorbește despre un acord încheiat între conservatori și liberali spre a combate pe candidații laburisti. Aceștia spre a para lovitura au încercat să încheie un acord cu liberalii din stânga. Se prevede că lupta va fi înverșunată.

Economice.

Anteproiectul reorganizării Camerelor de comerț

La ministerul de industrie și comerț s'a întrunit în obișnuita-i ședință de Marți, consiliul superior al economiei naționale.

Consiliul a sfârșit discuția angajată asupra anteproiectului de lege privitor la reorganizarea Camerelor de comerț și industrie, redactând în formă definitivă toate modificările care fuseseră admise în principiu în cursul ședinței precedente.

In redactarea căpătată în sânul consiliului superior al economiei naționale, anteproiectul va fi supus chiar azi aprobării dlui ministru al industriei și comerțului care îl va depune pe birourile corporilor legiuitoare chiar în primele zile ale sesiunii parlamentare.

E bine să relevăm cu acest prilej, că anteproiectul, în forma de azi, cuprinde o dispoziție, care va stârni desigur o discuție foarte aprinsă atât în cercurile negustorești și industriale, cât și mai ales în desbaterile parlamentare. E vorba de dispoziția care lasă guvernului latitudinea de a numi pe lângă unele Camere de comerț din țară

câte un comisar însărcinat să supravegheze lucrările lor și să raporteze guvernului ori de câte ori i s'ar părea că hotărârile acelor Camere sunt în contradicție cu interesele economiei naționale sau ale suveranității statului român.

A fost chiar vorba să se dea acestor comisari ai guvernului dreptul de veto în ce privește executarea hotărârilor socotite vaxatorii intereselor de stat.

Altă inovație introdusă în noul proiect este aceea relevată de noi într'un număr precedent și care se referea la sistemul de alegere pe categorii de breslăși — comercianți și industriași — a membrilor din consiliul Camerilor de comerț.

Reclama e sufletul comerțului

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A. ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (In curte la dreapta)